

Leto XX. Štev. 291
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZBA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
1. EDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDIK
// OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

KRIŠNA MENON O OBISKU PREDSEDNIKA TITA V INDIJI IN BURMI

TRETJI BLOK JE NESMISEL ČE STA ŽE DVA SLABO ZNAMENJE ZA MIR

New York, 7. dec. (Tanjug). »Indija in Jugoslavija sta imeli prijateljske stike, odkar sta postali neodvisni,« je izjavil vodja indijske delegacije na devetem zasedanju OZN Krišna Menon v intervjuju za jugoslovanski tisk.

Menon je dalje dejal: »Srečni smo, da prihaja vaš predsednik na obisk v Indijo, kjer bo vsekakor dobrodošel. Od njega se bomo mnogo naučili in tudi on bo, na naše želje, dosti slišal o nas. Stiki med obema deželama so sad njunih stališč: če je med dvema deželama kakšen spor, ga je treba urediti, če ga ni, kakor ga ni na primer med Indijo in Jugoslavijo, je treba še nadalje izboljševati kulturne, gospodarske in politične stike. Indijski predstavnik je poudaril, da imajo v sedanjem svetu, v katerem sta dva močna labora, neodvisna mnenja malih ali velikih dežel veliko vrednost. Gre samo za to, kako bi prišli iz slepe ulice in dosegli pomiritev; da bi le-to dosegli, ne smemo biti preveč pristranski. »Vojna je najhujši odsev pristranosti,« je nadaljeval indijski državnik, »in mišlim, da je tudi hladna vojna izraz pristranosti.« Menon je zavrnil nekatere govorce o tretji ali tretjem bloku, v katerem bi Indija in Jugoslavija bili glavna os. Izjavil je, da tisti, ki so

ostalo. Potreben nam je konstruktivni razvoj. Kar se tiče Azije, je indijski predstavnik izrazil željo, da bi jo pustili na miru, da bi lahko sama organizirala svoje življenje. »Azijska vprašanja so na azijski celini, v njih pa Azijci večidel ne sodelujejo. Vso težo tega

Menon dejal, da se mora OZN vrniti k svoji poglavitni nalogi, da bo forum za poravnavo spopadov ne pa za kaznovanje. V tem primeru se je treba vsekakor vrniti k Ustanovni listini OZN. — Vprašanje kitajskega predstavništva v OZN je ena izmed poglavitnih nalog. Pripomnil pa je, da je glavno prvo vprašanje vendarle, iskanje poti za ureditev preletih vprašanj. »Če se pogajanja nadaljujejo po diplomatski poti ob spoznanju, da utegne biti nespornost katastrofalna, tedaj bomo nekaj dosegli. Če bomo imeli poročila, da ne bo vojne,« je dejal na koncu Krišna Menon, »tedaj je moč doseči gospodarski, kulturni in drugi napredek.

V vzdušju indijskega gostoljubja bosta Tito in Nehru poglobljala prijateljstvo Indije in Jugoslavije in temelje sodelovanja med narodi, ne pa snovala »trete sile«

New Delhi, 7. dec. (Tanjug). Iz gorakega letovišča Simla poročajo, da bo Tito s svojim spremstvom obiskal ta kraj 24. decembra. Na sinočnji seji mestnega sveta v Simli, na kateri so govorili o sprejemu, so sklenili sestaviti program in ga predložiti predsedniku na čast veliko množično zabavno prireditev na ledu. Namestnik komisarja v pokrajini Vasudeji je izjavil, da bodo predsedniku Titu priredili sprejem, kakršnega ne pomnijo. Guverner Penzabha bo predsedniku republike in njegovemu spremstvu izročil dragoceno darila. Razen guvernerja pokrajine bo prireditelj v Simli in ostalih proslavam prisostvoval tudi ministrski predsednik Nehru.

Indijski časniki danes obširno povzemajo londonske in druge komentarje o obisku predsednika Tita v Indiji in Burmi. »Londonski diplomatski krogi,« ugotovljajo »Indian Express«, »pripravljeni izredno pomen srečanju predsednika Tita z Nehrujem in U. Nujem. Gre za razgovore, ki jih bo v Aziji imel poglavar de-

Ugoden vtis v Avstriji

Dunaj, 7. dec. (Tanjug). Počasnje, ki so se začela v Beogradu med jugoslovanskimi predstavniki in italijanskim ministrom Martinellijem, označujeta »Neuer Kurier« in »Salzburger Volksblatt« za dogodek velikega pomena. Časnik menita, da bodo pogajanja v Beogradu omogočila okrepitev trgovinskih odnosov med obema državama, izboljšanje prometnih stikov, ureditev ribolova na Jadranu in realizacijo sporazuma o tržaskih gospodarskih vprašanjih.

Francoski korak v Moskvi

Pariz, 7. dec. (Tanjug). Francosko zunanje ministrstvo je objavilo, da je odpravnik poslov v Moskvi davi obiskal sovjetskega zunanjega ministra Molotova, da bi zvedel, kako namerava sovjetska vlada odgovoriti na Mendès-Franceovo predlog o sestanku štirih velikih sil.

Vremenska napoved

Vremenska napoved za sredo 8. decembra: Oblačno vreme z vmesnimi snežnimi padavinami. V visini legah sneg, popoldne od 5 do 8, 8-9 dan med 0 in 3. Na Primorskem okoli 8 stopinj C.

Dvojezičnost v šolah na Koroškem je pravica koroških Slovencev, ne pa element avstrijske notranje ali zunanje politike

Ljubljana, 7. dec. (Jugopress). Koroški Slovenci so z vznemirjenjem sprejeli vest avstrijskega tiska, da bodo prihodnji teden na Koroškem znova načeli vprašanje omejitve šolskega pouka v obeh jezikih. Prosvetni minister dr. Drimljer je namreč v posebni izjavi namignil, da se bo prihodnji teden razgovarjal s predsednikom koroške pokrajinske vlade Wede-

niggom »o ureditvi dvojezičnega šolstva na Koroškem«. Dejalo je, da bo treba odločiti, ali naj bi imeli prednost notranjepolitični ali zunanjepolitični razlogi za ureditev tega vprašanja. Koroški Slovenci poudarjajo v zvezi s to izjavo, da bi se slehernemu poskusu omejevanja dvojezičnega pouka na Koroškem demokratično usmerjeno prebivalstvo odločno postavilo po robu.

MARIO MARTINELLI V BEOGRADU

Uspehi našega gospodarstva zanimajo italijansko vlado, ki upa v tesnejše sodelovanje v korist obeh dežel

Beograd, 7. dec. (Tanjug). Davi ob pol osmih je prispel v Beograd italijanski minister za zunanjo trgovino g. Mario Martinelli. Novinarjem je ob prihodu izjavil, da je z zadovoljstvom sprejel povabilo jugoslovanske vlade, naj pride v Beograd in z najvišjimi jugoslovanskimi predstavniki obravnava gospodarske probleme, ki se tičejo obeh držav.

»Uspehe in razvoj jugoslovanskega gospodarstva spremljamo z živahnim zanimanjem,« je rekel minister Martinelli, »in sodimo, da bo tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo obrodilo koristne sadove za obe deželi.« Minister Martinelli je poudaril, da bo jugoslovansko-italijansko prijateljstvo bistven činitelj ne samo za blaginjo narodov obeh držav, temveč tudi za ohranitev miru. Z ministrom Martinellijem so prispeli direktor za gospodarska vprašanja v italijanskem zunanjem ministertvu g. Corrias, generalni direktor za trgovinske pogodbe v ministertvu za zunanjo trgovino g. Dall'Oglio, generalni direktor za devizne posle v ministertvu za zunanjo trgovino g. Jaschi, kakor tudi načelnik kabineta ministra Martinellija g. dr. Barenli.

Se dopoldne je minister Martinelli obiskal državnega podtajnika za zunanje zadeve dr. Aleša Beblerja, zatem pa ga je sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič. Kmalu po 12. uri je italijanski gost položil venec na grob Neznane junaka na Avali, kjer ga je v imenu komande Beograda sprejel in pozdravil polkovnik Miloš Pavlovič. Ob 13. uri je minister Martinelli obiskal pokopališče italijanskih vojakov, padlih v prvi svetovni vojni, kjer je prav tako položil venec. Na tej poti ga je spremljal italijanski veleposlanik v Beogradu d'Archirafi.

Popoldne je italijanski minister za zunanjo trgovino nadaljeval razgovore z jugoslovanskimi gospodarskimi voditelji o preletih vprašanjih gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo. Popoldne ob 17. uri je italijanski minister za zunanjo trgovino obiskal člana Zveznega izvršnega sveta Osmana Karabegovića. Med razgovorom, ki je trajal okrog dve uri, je bila poudarjena obojestranska želja po razširitvi gospodarskega sodelovanja.

Zvečer je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič priredil svečano večerjo na čast italijanskemu gostu in njegovim sodelavcem.

»GALEB« NA POL POTI med Reko in Bombayem

Na »Galeb«, 7. dec. (Tanjug). »Galeb« je doslej preplul več kot 2200 morskih milj na vožnji od Reke do Bombaya. Za njim je prva polovica poti. Danes opoldne je bil v spremstvu rušilcev na 20° severne zemljepisne širine in 39° vzhodne zemljepisne dolžine natanko sredi Rdečega morja.

Vreme je lepo, sončno in toplo. Prvikrat med to dolgotrajno vožnjo so danes ladje predsednikove eskadre izvedle manever prekrcavanja. Zarana je rušilec »Triglav«, ki pluje ob desnem boku »Galeba«, priplul z vso hitrostjo h »Galebu« na razdaljo 20 m. Z »Galeba« so z vrvmi napravili most in s pomočjo »visečega stola« prenesli kurirsko pošto. Nekoliko pozneje je bilo prekrcavanje izvršeno tudi z levim spremeljalcem »Galeba«, rušilecem »Bijokovo«. Predsednik republike je opazoval oba manevra s poveljniškega mostu in izrazil poveljniku eskadre viceadmiralu

Cerniju svoje zadovoljstvo s uspešno izvedenim manevriranjem sredi nagle plobove.

Novi poljski veleposlanil v Beogradu

Beograd, 7. dec. (Tanjug). — Davi je prispel v Beograd nov poljski veleposlanik v Jugoslaviji Henrik Grohulski. Na beograjski železniški postaji so ga sprejeli šef protokola Državnega tajništva za zunanje zadeve Pavle Beljanski ter odpravnik poslov poljskega veleposlanštva Vladislav Levandowsky z osebjem veleposlanštva.

INDIJSKI POLITIKI O OBISKU NAŠEGA PREDSEDNIKA

Zbližanje Indije in Jugoslavije ter sožitje med narodi utemeljujeta obisk maršala Tita v indijskih deželah

New Delhi, 7. dec. (Tanjug). Predsedniki vlad indijskih pokrajin, ki jih bo najbrž obiskal predsednik Tito, so poslali na prošnjo dopisnika »Tanjuga« poslanice jugoslovanski javnosti. Ko pozdravljajo obisk predsednika Tita, poudarjajo dvojni pomen tega dogodka: zблиžanje med Indijo in Jugoslavijo ter sodelovanje, ki bo prispevalo k poglobitvi prepričanja, da je sožitje med narodi potrebno.

»Indijsko ljudstvo«, piše predsednik radžastanske vlade Mohandall Sukadija, »pričakuje obisk predsednika Tita in jugoslovanskih državnikov s ponosom in zadovoljstvom. V Indiji je dobro znana zgodovina, povezana z ju-

naškim Titovim vodstvom in njegovo vdanostjo idealom čilveštva. Obisk predsednika Tita bo utrdil prijateljstvo med Indijo in Jugoslavijo in morda postal vzelo v stikih med Vzhodom in Zahodom. Zato bo Indija predsednika velike Jugoslavije sprejela z odprtimi rokami.

»Obisk predsednika Tita bo poglobil prijateljstvo in obojestransko dobro voljo med Indijo in Jugoslavijo,« piše veteran boja za neodvisnost Indije in predsednik vlade Utar Tradešu Pandit

Pant. »Sestanek indijskih in jugoslovanskih državnikov bo pripomogel tudi k boljšemu vzdušju za napredek vseh narodov in dežel. Narodi z različnimi tradicijami in kulturami se morajo učiti drug od drugega. Svet se čedalje bolj povezuje. Vsi, ki verujejo v sožitje, morajo storiti vse za boljše razumevanje in strpnost, za odstranitev sumničenja, izvirajočih iz bojazni in nezaznavevanja. Obisk jugoslovanskega predsednika, ki ga vsi željno pričakujemo, bo pripomogel k tem ciljem miru in svobode.«

Predsednik bengalske vlade Roy je poudaril pomen neposrednih stikov med voditelji raznih dežel in dejal, da imata Indija in Jugoslavija mnogo skupnih problemov.

Delavske koristi so povsod enake

Zato burmanski politični in javni delavci s toliko večjim navdušenjem pozdravljajo obisk našega predsednika republike

Rangun, 7. dec. (Tanjug). V zvezi z bližnjim obiskom predsednika republike Tita v Burmi so nekateri ugledni politični in javni delavci izjavili dopisniku »Tanjuga«, da bo prihod maršala Tita v Burmo nadvse pomemben politični dogodek.

Predsednik protifašistične lige za Rangun Mon Tan je poudaril, da je to najpomembnejši državniški obisk med vsemi dosedanjimi obiski tujih državnikov v Rangunu. »Srečni smo, da je maršal Tito krenil na pot,« je rekel Mon Tan. »Rangun mu bo pripravil prireden sprejem. Burma pozdravlja v predsedniku Titu junaka in političnega voditelja.«

Minister za državo Kačin v zveznem delu Burmanske unije Duva Zau je izjavil: »Čeprav je naša dežela dokaj oddaljena od velikih središč, vemo pri nas mnogo o predsedniku Titu in Jugoslaviji. Del ustave naše države je sestavljen po vzorcu jugoslovanske ustave. Obisk predsednika

Tita pozdravljamo kot dogodek velikega pomena.«

Generalni tajnik Burmanski sindikatov U Tin Njin je v svoji izjavi poudaril, da »delavci Burme pozdravljajo prihod vilike delavskega borca in voditelja. Naši deželi sta daleč druga drugo, toda delavske koristi so povsod enake.«

Na koncu je član parlamenta in vodja novinarske delegacije, ki je bila v Jugoslaviji, Auth Maung izjavil, da bo prihod predsednika Tita v Burmo pomembno datum v zgodovini te dežele. »B-gate izkušnje v teoriji in praks visokih jugoslovanskih državkov bodo za napredek naše dežele zelo koristne.«

Sodelovanje v filmski proizvodnji med Jugoslavijo in Avstrijo urejeno s posebnim sporazumom, ki je bil večeraj parafiran na Dunaju

Dunaj, 7. dec. (Tanjug). Na iz skupne proizvodnje bodo delili v sorazmerju z deležem stroškov.

Sporazum odpira možnosti širše izmenjave filmov, zlasti s kulturnimi in dokumentarnimi.

Za izvajanje sporazuma bodo ustanovili posebno jugoslovansko-avstrijsko komisijo. Razen tega je bilo dogovorjeno, da Združenje filmskih proizvajalcev Jugoslavije in strokovno združenje filmske industrije v Avstriji lahko skleneta tudi posebno pogodbo, s katero bi podrobneje uredili vsa strokovna in poslovna vprašanja.

KRIZA NA JAPONSKEM

Sentimentalen umik z ob'asti

Sigera Jošido bo do novih volitev nemara zamenjal njegov nekdanji sodelavec in sedanji nasprotnik Iširo Hatojama

Tokio, 7. dec. (AFP). Predsednik vlade Jošida je daval podal neaktivno ostavko vlade, še preden je parlament glasoval o predlagani nezaupnici vladi.

Na seji vlade, ki je trajala pet ur, je bil odlok o spremembi vlade sprejet. Jošida je izjavil, da bo razpustil parlament, kolikor bo izglasovana resolucija o nezaupnici v parlamentu, podpredsednik vlade Ogata pa je vztrajal, da mora vlada podati ostavko. Tako je izbruhnila kriza vlade. Po ostavki je Jošidova vlada izdala proklamacijo, v kateri pravi, da je opustila svoje načrte za razpustitev skupščine in odstopil, da bi tako preprečila nevarno politično medvaljevo. V šestih letih, ko je bila vlada na krmilu, pravi deklaracija, je opravljala svojo domoljubno dolžnost, budila pri prebivalstvu občutek varnosti ter utrjevala ekonomsko podlago Japonske. Zato je Jošida tudi potoval v tujino, opozicija pa je ta čas v parlamentu pripravila nezaupnico vladi.

Jošida je bil šest let predsednik japonske vlade, eno leto je bil zunanji minister v vladi Sideshara, maja 1946 pa je postal ministrijski predsednik. Junija 1947, ko je bila sestavljena koalicijska demokrasko-socialistična vlada, je bil Jošida spet njen predsednik in je ostal na tem mestu do danes. Novi predsednik vlade bo bržčas jutri imenovan. Politični opazovalci menijo, da bo vlado sestavil predsednik nove demokrasko stranke Iširo Hatojama, ki je skupaj z Jošidom leta 1945 ustanovil liberalno stranko. Spomladi bodo nove volitve. Hatojama je napisal knjigo »Podoba sveta«, v kateri je razkril ameriško politiko v Aziji pred drugo svetovno vojno in branil japonsko osvajaško politiko.

Sigeru Jošida

Proračunski primanjkljaj ZDA tudi prihodnje leto

Washington, 7. dec. (AP). Finančni minister George Humphry je izjavil, da ZDA prihodnje leto ne bodo mogle ohraniti proračunske ravnovesje. Sicer se ne more reči, kolikšen bo primanjkljaj, sodi pa, da ga bo nemara manj ko za 3 milijarde, kolikor se znašal lani. Primanjkljaj bo nastal predvsem zaradi manjših davkov.

Izguba za Zahoda

London, 7. dec. (AFP). Vtem ko se britansko zunanje ministrstvo vzdržuje slehernega komentarja o posledicah ostavke japonske vlade, sodojo v vladnih krogih, da je odstop Jošide »izguba za Zahod«. Poudarjajo, da je bil Jošida na čelu vlade sposoben diplomat, ki je znal vzdrževati najboljše stike z zahodnimi zavezniki.

Senator Knowland & Co

Zahteva Williama Knowlanda, vplivnega vodje republikanske skupine v Senatu ZDA, naj vlada predsednika Eisenhowerja prekinete stike s SZ v tem trenutku splošnega popuščanja napetosti, kakor tudi njegov poziv na blokado Kitajske, sta samo zunanji odsev te notranje krize. Prav tako

Sožitje ali konec sveta

PISMO IZ ZDA

Nekako sredi novembra, ko se je začela v Washingtonu uveljavljati »smer modusa vivendi«, je republikanski senator Janner izjavil, da je sredi mirnega sožitja z Rusijo strupen plin, ki se širi nad Zdrusenimi državami. »Naši voditelji so uspavali,« je dejal na koncu ta senator iz Indiane. Newyorkski »Post« je objavil vest o tej izjavi kot prvi v vodeniku 19. novembra. Uvodnik je imel naslov: »Centaro Janner je človeškemu rodu sporočil svoj ultimatum.«

Vso to zgodbo je pojasnil karikaturist »Posta« Herblock z ugotovitvijo, da človek z našega planeta nima kam zbežati v izbiri med sožitjem, oziroma nekakšnim dogovorom za vzporedno življenje in med koncem obstoja, ko bi šlo človeštvo konec koncev samo v atomsko vojno, se je Eisenhowerjeva vlada odločila za prvo možnost. Senator Knowland in nekateri drugi so razglasili to za samomor, proti kateremu se nocoj borili na vse kriplje. Pametni možgani v ZDA pa so menda spoznali, da bi bila pot desnih ekstremistov enaka samomoru.

gospodar Azije, razbula ameriške pozicije na Pacifiku in privedla do »osamitve ZDA v komunističnem svetu«.

Nosilci tega naziranja se zdaj boje, da bi se jim utegnil senator McCarthy pod pritiskom posrednega vladnega napada javno pridružiti, kar bi jim bilo sila neugodno. Kaže pa, da so pripravljeno tvegati vse. Senator Knowland je namreč rekval, da ne želi, da bi mu nekoga dne očitali, da ni storil ničesar za rešitev pred komunizmom, ko je sedel v senatu ZDA.

Eisenhowerju je pomagal njegov veto

Druga politična šola, ki ji na vojaškem tonaču pripada general Ridgway, načelnik štaba ameriških sil na kopnem, je našla do slednj najmočnejšo oporo v predsedniku Eisenhowerju. Čeprav je Ridgway že več mesecev v skupnem generalnem štabu v manjšini, sta vladno gledišče in veto predsednika Eisenhowerja očitno-mogoča »ostri smeri, da bi zagospodovala v ameriški politiki. To svojo pravico veta je predsednik Eisenhower letos uporabil že dvakrat. Prvikrat je spomladi odklonil zahtevo skupine Radford - Knowland - Robertson, da bi začel letalske in pomorske sile ZDA »reševati Zahod« pred porazi v Indokini. Eisenhower je tudi odklonil zahtevo te skupine, naj bi ameriško letalstvo z bombardiranjem kitajske celine preprečilo invazijo na tiste otoke vzdolž kitajske obale, ki so v rokah komunističnih čet.

Glavni argument Ridgwayjeve šole je, da »omejena vojna« samo s pomorskimi in letalskimi silami proti Kitajski ni možna. Azijskne kopnene rezerve so malenkostne, ZDA pa nimajo dovolj močne teritorialne vojske za splošni spopad. Državni tajnik Dulles je opozoril na nevarnost, da bi sistem zahodne obrambe popustil, kar bi se zgodilo, če bi se ZDA v nasprotju z mnenjem zavezničev odločile za odkrito sovražništvo proti Kitajski.

»Naravni zaveznik« Ridgwayja, Eisenhowerja in Dullesa je v tem oziru minister za finance Humphry. Le-ta se je odkrito izrekel proti slehernemu »neopotrebnemu vojaškemu tveganju«. Tudi minister za obrambo Wilson zagovarja takšno gledišče. Najmočnejši argument »skupine modusa vivendi« pa je menda sama vodkova bomba. V Washingtonu pravijo, da je ugotovitev o strašni rusiški moči tega orožja vplivala na predsednika Eisenhowerja in tudi na Churchilla, da sta spoznala, da je sožitje edini izhod iz sedanjega položaja.

USMRTITVE V KAIRU

začetek novega obdobja v razvoju Egipta pod režimom revolucionarnega sveta

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Kairo, 7. dec. »Moja kri bo prokletstvo,« je dejal podpredsednik egiptovskih »Muslimanskih bratov« Abdel Kader Oda pred usmrtitvijo. Usmrtitev šestorice pripadnikov teroristične organizacije je bila opravljena v polurnih presledkih v poslopju glavne kairske kaznilnice, ki ga je stražilo več oddelkov vojaške policije. Na dvorišču je bilo kakih 200 policistov s strojnimi puškami.

Prisostvoval SEM USMRTITVAM Črno zastavo na poslopju kaznilnice so izobesili ob osmi uri, odstranili pa ob 10.30. Obsojenci so prišli pod večala oblačeni in rdeča oblčila in z rdečimi čepicami na glavi.

Odvetnik Taeb je pred usmrtitvijo izjavil: »Naši nasprotniki so bili naši sodniki.«

Vodja teroristov Jusuf Talat je zaprosil obsojence, zlasti šejka Fergalija, naj mu oprostite, ker jih je pred sodniki obremenjeval. Hendau Duier, ki je dal samokres atentatorju, je prosil Namera za pomilostitev in vprašal, ali je prispejal odgovor.

V Kairu je popoln red in mir. Policija je poskrbela za izredno varnostne ukrepe. Usmrtitev je v

Egiptu napravila največji vtis od leta 1924, ko je bil v Sudanu usmrčen Anglež Stake.

Danes so usmrtili jedro vodilnega kadra »Muslimanskih bratov«. Vsi so stari sodelavci šejka Elbane, ustanovitelja »Muslimanskih bratov«. Pred obešenjem so jim povedali, da bodo usmrčeni zato, ker so skušali strmoglaviti revolucionarno vlado in organizirati teror proti revoluciji.

S poslopja kaznilnice so sneli črno zastavo in Egipt je nastopil novo obdobje svojega razvoja. Revolucionarni svet je moral uničiti vodilni kader fanatikov in teroristov, če je hotel ostati na krmilu. V Egiptu poznajo še zmeraj krvno osveto. Sedaj se bodo nezadovoljevnem pridružile še družine usmrčenih, ki si bodo bržčas prizadevale, masčevati se nad posameznimi člani revolucije in parnega sveta.

KAJ BI SE ZGODILO Z ARABCI

ko bi se Egipt umaknil iz Arabske lige?

Manchester, 7. dec. (Reuter). Liberalni »Manchester Guardian« govori danes o nevarnosti, da bi nastal razkol v Arabski ligi zaradi smrtnih obsodb v Kairu.

»S smrtnimi obsodbami voditeljev »Muslimanskih bratov« je egiptovska vlada tvegala poskus, da osvobodi deželo vpliva muslimanskih ekstremistov, ki spominjajo na ekstremistične skupine v predvojni Japonski.«

Po razpustitvi vafdistične stranke so postali »Muslimanski bratje« vladi najnevarnejši nasprotnik, ker so mednarodna organizacija, ki uživa veliko podporo v Siriji in Iranu. Ondod so že nastale demonstracije. Časnik navaja tudi protestni odgovor egiptovskega ministra na narodno usmerjenost majorja Salaha Salema nanje: »Ko kak Egiptčan, ki je skušal strmoglaviti revolucionarno vlado, išče zatočišče v arabski deželi, ga vlada te dežele lepo sprejme in mu priredi tudi časten sprejem. Kakšen položaj bi nastal, ko bi se moral Egipt izolirati od arabskih dežel. Kakšen bi bil položaj, ko bi Egipt zapustil Arabsko ligo in kršil pogodbo o kolektivni varnosti? Kaj bi se zgodilo z vami, Arabci?«

Polarizacija političnih sil

je prišla do izraza tudi na volitvah v berlinski senat, toda v Berlinu bodo Ollenhauerjevi socialni demokrati sodelovali z Adenauerjevimi krščanskimi demokrati

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 7. dec. Nemška javnost je z velikim zanimanjem pričakovala izid nedeljskih volitev v Berlinu. V zadnji predvolilni rundi sta se pojavila kot glavna govornika vodilna nemška državnik, kancler Adenauer in vodja opozicije Ollenhauer.

Berlinskim volitvam so posvetili posebno skrb iz dveh razlogov: prvič zato, ker gre za bivše glavno mesto Nemčije, ki je zdaj obkoljeno od Sovjetov in ima vlogo nekakšne zahodne izločbe v vzhodnem bloku, in drugič zato, ker se je na volitvah prvič po letu 1948 pojavila Enotna socialistična stranka Vzhodne Nemčije. Zato so volitve v berlinski senat presojali kot barometer bodočih splošnih volitev v Zahodni Nemčiji.

Volitve kažejo, da Berlin, ki šteje 2,2 milijona prebivalcev, v glavnem odobrava politiko za združitev Nemčije v smislu socialno-demokraskih zamisli, vendar ne smemo pozabiti, da so odigrali notranjepolitični moment prav tako važno vlogo pri opredelitvi volilcev. Berlin je konec koncev s tem, da je dal absolutno večino socialnim demokratom, pokazal, da ni za pot bonnske vlade k združitvi dežele.

Glavni argument Ridgwayjeve šole je, da »omejena vojna« samo s pomorskimi in letalskimi silami proti Kitajski ni možna. Azijskne kopnene rezerve so malenkostne, ZDA pa nimajo dovolj močne teritorialne vojske za splošni spopad. Državni tajnik Dulles je opozoril na nevarnost, da bi sistem zahodne obrambe popustil, kar bi se zgodilo, če bi se ZDA v nasprotju z mnenjem zavezničev odločile za odkrito sovražništvo proti Kitajski.

»Naravni zaveznik« Ridgwayja, Eisenhowerja in Dullesa je v tem oziru minister za finance Humphry. Le-ta se je odkrito izrekel proti slehernemu »neopotrebnemu vojaškemu tveganju«. Tudi minister za obrambo Wilson zagovarja takšno gledišče. Najmočnejši argument »skupine modusa vivendi« pa je menda sama vodkova bomba. V Washingtonu pravijo, da je ugotovitev o strašni rusiški moči tega orožja vplivala na predsednika Eisenhowerja in tudi na Churchilla, da sta spoznala, da je sožitje edini izhod iz sedanjega položaja.

Položaj slovenskih učiteljev v Trstu

bo treba kmalu urediti v smislu narodnostnega statuta

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 7. dec. V Trstu je bila skupščina Zveze slovenskih prostovoljnih delavcev, na kateri so razpravljali o slovenskih šolah in o ukrepih za napredek slovenskega šolstva. V referatu in v razpravi je bilo poudarjeno, da mnogo vprašanih, ki so jih predložili pristojnim šolskim oblastem (bolniško zavarovanje nameščenec na slovenskih šolah, njih socialno zavarovanje, pripoznanje stalnosti učiteljev in drugih), še do danes niso uredili. Mnogo posredovanj pri višji šolski upravi

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPSCINE OZN

KOREJSKA DEBATA SE NADALJUJE

Posredna investicijska ustanova OZN naj bi pospeševala gospodarski razvoj zaostalih dežel - Nasveti južnoafriškim rasistom

New York, 7. dec. (Reuter). Politični odbor Generalne skupščine je nadaljeval sinoči debato o korejskem vprašanju. Sirski delegat Ahmed Sukeiri je obžaloval, da v debati ne sodeluje tudi predstavnik severnokorejske vlade. Belgijec je podprl resolucijo 16 držav, naj bi OZN posredovala za ameriške letalce na Kitajskem, ker bi naj bili v njih primerih kršeni sporazumi o premirju v Koreji. To resolucijo je podprl tudi iraški delegat. Poljski predstavnik je menil, da bi morala OZN zastaviti svoj vpliv, da bi omogočila nevtralnimi komisiji za nadzorstvo nad premirjem na Koreji normalno delo, ker po njegovem mnenju varnost članov te komisije ogroža južnokorejska vlada.

Posredni politični odbor je sinoči v pozni uri sprejel resolucijo, ki poziva prizadete vlade, naj se ravnajo po nasvetih posebne komisije OZN, ki je proučila rasno diskriminacijo v Južnoafriški uniji. Med predlagateljki resolucije so bile tudi azijsko-arabske dežele in Jugoslavija.

Ekonomski odbor Generalne skupščine je pospešil ustanovitev mednarodne investicijske ustanove, ki bi podpirala razvoj neza-

Obsodba Mc Carthyja

Malone mesec dni je trajala v ameriškem Senatu debata, ki se zaključila z obsodbo nekaterih njegovih dejanj. Čeprav so prvotni predlog Watkinsovega pododbora o ukoru McCarthyju nekoliko omilili, vendar senatorja niso obsodili zato, ker je grdo ravnal z mnogimi državljani ZDA in napravil svoji domovini veliko škodo v znanjem sveta, marveč samo zaradi žalitve nekaterih senatnih odborov in predstavnikov vojske. Že to, da so ukor izrekli in da je dobil veliko večino glasov v Senatu, je zelo pomembno.

McCarthyja so branile velike vplivne in mračne sile. Čeprav so stali za njim milijoni dolarjev in močne protikomunistične organizacije, ekstremni militaristi in kardinal Spellman, naposled pa tudi vodja republikanske večine v Senatu Knowland, vendar je bilo že v začetku debate jasno, da bo ukor McCarthyju izrečen.

Morda pred enim ali dvema letoma to pozitivne akcije ne bi bili tako odločno uresničili. Toda mnogi komentatorji, med njimi tudi ameriški, so opozarjali na to, da zavesti o škodljivosti McCarthyjevega delovanja narašča tako v ameriški javnosti, kakor tudi v vodilnih političnih krogih. Tudi spremenjen mednarodni položaj in nekatere mirnejske vzdušje v njem ni koristilo temu sloven na čarovnice. Mož je znal kar najbolj izkoristiti »konjunkturo« hladne vojne. Zaostrel mednarodni stiki, negotovost in

Z VSEH STRANI SVETA

ZSSR TRGOVINSKA POGAJANJA Z VZHODNO NEMČIJO

Moskva, 7. dec. (Tass). V Moskvi se med vzhodnonemsko trgovinska tujarstva pod vodstvom ministra za zunanje zadeve G. Grogorja, Pogajanja za novi trgovinski sporazum črna trajala več dni.

BAT GALIM EGIPT IZRAELU

Kairo, 7. dec. (Reuter). Predstavnik egiptovskega zunanje ministrstva je izjavil, da bodo vrnilo ladjo Izraelu, brez ko bodo opravljene nevarne sodne formalnosti. Ladjo so zapeljali že pred 11 tedni, češ da je njena posadka ubila dva egiptovska ribiča.

OBISK AMERIŠKEGA DRŽAVNEGA POKAJALNIKA

Haifa, 7. dec. (AFP). Pomočnik zunanje ministra v ZDA za Bliznji Vzhod George Allen je pripeljal v Tel Aviv in se je nočjo sestal s prednikom izraelske vlade Moša Saronem. Govorila sta o odnosih ZDA z Izraelom in arabskimi deželami.

PAKISTAN ZARADI OBSODB V KAIRU

Karači, 7. dec. (Reuter). V protest proti obsodi šestorice voditeljev »Muslimanskih bratov« na smrt in Hodeibija na do smrtno ječo, organizirajo za petek v Pakistanu muslimanski protestni dan. Veliko muslimanskih duhovnikov in politikov je zahtevalo od predsednika vlade Mohameda Alija, naj posreduje v Kairu v prid organizacije »Muslimanskih bratov«.

SUDAN PROTEST MOSLEMISKAH POLITIKOV

Kartum, 7. dec. (Reuter). 40 sudanskih senatorjev in poslancev je poslalo parlamentu resolucijo, v kateri obžaljuje obsodbo pripadnikov »Muslimanskih bratov«. V resoluciji zahtevajo, naj sudanska vlada posreduje pri egiptovskih oblasteh.

VIETNAM ZELENI KADER

Salgon, 7. dec. (AFP). Okrog 300 dezertirjev vietnamske vojske je napadlo vojašnico v Kani na poti iz Pantleta v Panrang, 136 milj od Sajgona, ter garnizijo razorožilo in ujeilo.

STAVKA V PODJETJIH IN USTANOVAH FRANCOŠKE UNIJE

Salgon, 7. dec. (AFP). 20.000 delavcev v Saigonu in v vsem Vietnamu, ki so zaposleni v delavnicah in v vojski Francoske unije, je začelo splošno stavko. Stavkaško zahtevajo zvišanje mezd.

INDIJA V KALKUTSKEM PRISTANIŠČU STAVKAJO

New Delhi, 7. dec. (Tanjug). V Kalkuti je začelo stavkati kakih 3000 pristaniških delavcev, ki zahtevajo višje meze in lažje delovne pogoje.

VELIKA BRITANIJA ZELENICARJI TERJAJO IZPOLNITEV OBETOV

London, 7. dec. (Tanjug). Britanski zelenicarski znova terjajo povisanje plač. Zdaž zahtevajo povisoke, za katere so se pogajali že pred pol leta (15%) in ki so jim bili takrat pogojno še objavljeni. Sindikat britanskih zelenicarskov šteje približno 400.000 članov.

Iz potrebe je prišlo na Jesenicah do nove pobude

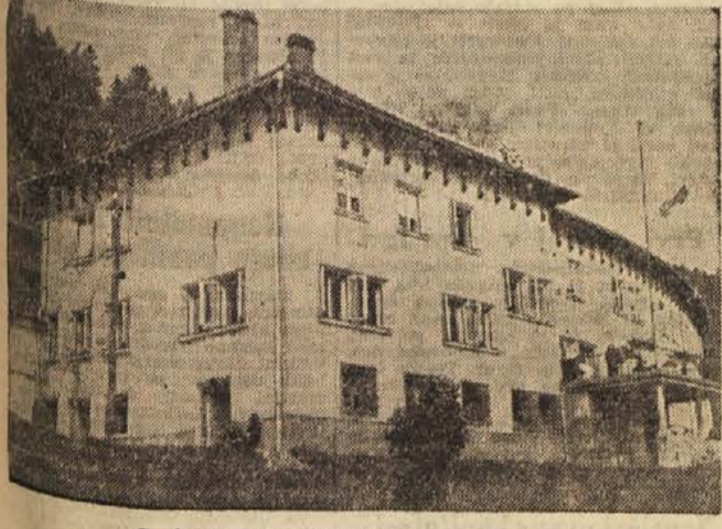
Navdušujejo se za kurjenje z butanom

Na Jesenicah so posebno gošodine in gostinski obrati v kuhinjah, kje nabaviti dovolj drve in premoga. Drva so hudo draga, premoga pa že tako in tako primanjkuje. Uporaba elektrike je pa tudi omejena. Zato so gospodinjice in tudi gostinska podjetja predlagali, da bi na Jesenicah začeli bolj uporabljati zemeljski plin butan za kurjavo. To pobudo je pozdravil tudi LO MO Jesenice in začel načrt uresničevanja.

Mestni ljudski odbor bo takoj naročil več jeklenk, s katerimi bodo dovažali zemeljski plin iz Lendave. Na Jesenicah so že tudi dobri krediti za nabavo več

Knjigo o zgodovini železarstva bodo izdali

Najboljši poznavalci železarske zgodovine so že nekaj časa zbirali razno gradivo o zgodovini železarskega dela. Med njimi so zbrali dragoceno dokumentacijo, ki govori o železarskih delavcih, o organizaciji samoupravljanja v Železarni na Jesenicah so želeli, da bi se predmete zbrali v jeklenkem kabinetnem muzeju in jih opisali v posebni knjigi o železarstvu. Gradiva je že toliko, da ga bo železarska Železarna lahko izdala v treh delih v obliki zvezkov. V prvi knjigi bo opisana zgodovina železarskega dela na Jesenicah, v drugi pa o železarskih delavcih in v tretji o železarskih strokovnjakih. Prvi del zgodovine je že v tisku.

Socialno-zdravstveni dom na Jesenicah

Posebna komisija pripravlja nov TARIFNI PRAVILNIK

V Železarni že dalj časa poteka posebna komisija delovna mesta delavcev in nameščencev. To dela zato, da bi temeljito pripravila četrti tarifni pravilnik, ki bi postal v Železarni veljaven 1. januarja 1955. Komisija dela po navodilih upravnega odbora in centralnega delavskega sveta ter s sodelovanjem obratnih delavskih svetov in obratnih sindikalnih pododborov. Upajo, da bo v novem tarifnem pravilniku ne bo več desetletnih nepravilnosti, ki so zavirale pravilno nagrajevanje delavcev po njihovi prizadevanosti in opravljenem delu. Posebej mora komisija paziti na pravilno nagrajevanje kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev in strokovnjakov.

Berite in naročite LJUDSKO PRAVICO

BRALCINAM PIŠEJO

Telefonske zveze v Brežicah ne ustrezajo potrebam

Pošta Brežice ima v krškem okraju največ telefonskih naročnikov. Razstara znaša 1,5 telefonskega aparata na 100 prebivalcov.

Gospodarsko središče so bo zaradi vsestranskega razvijanja v okolici potrebni bližnji železniški postaje, obrate, Jugopetrola, Agroservisne postaje, mizarne delavnice, podjetja za obdelavo gozdnega gospodarstva, vinarije in pomembni obrati betonskih izdelovalcev Gradisa. Večje investicije predvsem v tem namenu preselilo v Brežice. Tu je tudi močna ekonomska baza za predelovalno prehransko industrijo, da ne omenjamo drugih številnih gospodarskih podjetij, ustanov in卒radov, ki so odraz močnega gospodarskega središča Brežice.

Obstoječe telefonske kapacitete v Brežicah ne ustrezajo gospodarskim potrebam. Izven neposredne bližine telefonske centralne ni mogoče dobiti več telefonskih linij. V Brežicah se zaradi obratnih podjetij, večje številne obratnih in drugih postojek, kar pomeni opravljanje svoje pošte. Potrebno pa je 90 novih telefonskih števk. Razvijajo ga je računati s hitrim razvojem.

Telefonske razmere v Brežicah naročajo podjetja PTT in tudi LOMO

Do konca leta bodo sprejeli pravilnik Železarne

Posebni odbor pri tovarniškem odboru sindikata pa je s pomočjo pravilnikov izdelal osnutek pravil za Železarno Jesenice. O osnutku že razpravljajo na sestankih člani kolektiva. O njem so govorili že tudi na sestankih obratnih delavskih svetov in obratnih sindikalnih pododborov. Posamezni člani so že marsikaj koristnega predlagali in so osnutek že dokaj dopolnili in popravili. Ko bodo razpravo o osnutku končane, ga bodo predložili centralnemu delavskemu svetu v odobritev. Pravilnik bo sprejet do konca leta.

V pravilih Železarne Jesenice je govora o organih delavskega upravljanja, o zaščitenem znaku podjetja, o organizaciji podjetja, o osnovnih sredstvih, o fondih, o delovnem razmerju, o delovni varnosti, o notranjem redu v Železarni, in o vsem drugem, kar je še potrebno za zakonito, redno in uspešno poslovanje.

Več kot 110.000.000 din za zaščitna sredstva in dodatke delavcem v Jeseniški železarni

V Železarni na Jesenicah zelo skrbe za varnost delavcev. Varnostne predpise izdajajo za vsak obrat in skoro za vsako delovno mesto. Z njimi dobrija seznanijo delavca, ki ga zaposle v Železarni. Prirejajo tudi tečajne in predavanja; na njih se udeleženci seznanjajo z delovnimi in tehnološkimi postopki, da bi se tako kar najbolj varovali obratnih nevarnosti.

Na Jesenicah so zgradili veliko ambulanto in jo moderno opremili. Razen te pa je na Javorniku in na Jesenicah več obratnih rešilnih postaj, kjer dobe

delavci ob nesreči prvo pomoč. Obratni sindikalni pododbori in obratni delavski sveti so dali pobudo za medobratno tekmovanje pri preprečevanju nevarnosti. To tekmovanje je rodilo uspehe; najbolj prizadene obrati so bili najuglednejši.

V Železarni je vsako leto manj nevarnosti. Najmanj jih je bilo v minulem letu, ko je bil zabeležen najnižji odstotek, odkar Železarna obratuje.

Letno izdajanje v Železarni več kot 110.000.000 din za osebna zaščitna sredstva in za dodatke, ki jih dobe delavci, zaposleni na težkih in nevarnih delovnih mestih.

Kako skrbje v celjskem okraju za kmetijstvo...

Štiri milijone dinarjev pomoči za obnovo sadovnjakov in vinogradov

V večini hribovitih krajev Kozjanskega so dobri pogoji za pridelovanje sadja in vina, le da ondodni kmetje doslej niso dovolj intenzivno obnovljali sadovnjakov in vinogradov, še manj pa so zasajali nove površine z bolj donosnimi kulturami. Slednjič so nekateri tudi spoznali, da na tak način ne bo šlo več naprej. Iz skupnega zneska pomoči v višini 4.000.000 dinarjev, ki gredo iz lanskeoletnih presežkov v kmetijstvu, bodo mnogi zsebni kmetje na Kozjanskem obnovili stare nasade in zasadili nekaj novih. Najbolj odločni so se že odločili za pionirsko delo, ki bo moralo v naslednjih nekaj letih zajeti širši obseg. Če upoštevamo, da sta kozjanskemu prebivalstvu sadjarstvo in živinoreja glavni viri dohodkov in je od tega odvisno izboljšanje življenjske ravni ondodnih ljudi, potem so se lotili dela na pravem mestu.

Da bi delo pri obnovi nasadov teklo nemoteno, pomaga na terenu posebna 4-članska komisija kmetijskih strokovnjakov. Do

sedaj so že iz prvega dela pomoči v znesku 1 milijona postavili 30 silosov in nad 100 gnojnih jam.

Nov način zatiranja virusnih boleznih na krompirju

Najnovejši poizkusi pri uničevanju ameriškega kaparja na sadnem drevju s sistematičnimi uničevalnimi sredstvi so letos pokazali zavidljive uspehe. Strokovnjaki v Inštitutu za hmeljarstvo v Zalcu menijo, da sta fosforitna sumparva in pentox uporabljiva tudi pri zatiranju virusnih boleznih na krompirjevem listju in za uničevanje koloradskega hrošča. Zato bo Inštitut prihodnje leto naredil več poizkusov na krompirju, enake poizkuse pa bodo delali tudi v drugih krajih. Prednost sistematičnih sredstev je v tem, ker rastlina med rastjo strup vseva in ga nekaj časa obdrži v svojem soku. Če torej rastlino napadejo škodljivci, (posebno uši, ki prenašajo virusne bolezni na krom-

pir, in koloradski hrošč), jim zastropljena hrana ne bo dala dolgega življenja. Pri tem je treba upoštevati še nekatere druge vzroke, ki lahko vplivajo na učinkovitost strupa v posameznih obdobjih rasti krompirja in življenja škodljivcev.

POGLEJMO SE MED PREKMURSKO ČLANE SZDL

Predlagajo, pa tudi delajo

Z bližajočim se koncem leta pregledujejo svoje delo tudi osnovne organizacije Socialistične zveze v Prekmurju. Zbori, ki so te dni, so neobičajno dobro obiskani in razprave na njih sproščene. Volivci živahno razpravljajo o gospodarskih problemih, o kmetijskem zadruženstvu in o kulturnoprosvetnem delu. Precej kritično OZZ, ki ni nudila kmetijskim zadrugam pomoči, kakor bi bilo pričakovati.

Pri Gradu so med drugim sklenili, da bodo začeli pripravljati leto graditi občinsko poslopje. Prebivalci tega kraja so izrazili željo, da bi čimprej začeli tudi pri njih elektrificirati in so obljubili pri tem svojo pomoč. V vasi Kovačevci doslej še ni bilo organizacije, zato so sklenili, da bodo ustanovili tudi tu odbor SZDL.

Na zborih v cankovski občini so razpravljali o vlogi komunne. Zahtevali so, da bi v cankovskem Zadrugnem domu čimprej uredili prosvetno dvorano. Ugotovili so, da se kmetijske zadruge na njihovem področju le preveč ukvarjajo samo s trgovino, malo so pa storile za izboljšanje kmetijstva. Nekaj ostrih so izrekli tudi na račun elektrifikacijskih del, ki so nekoliko zastala.

V dobrovniški občini so morali priznati, da so pozabili na kulturnoprosvetno delo. Te dni so pa na vseh področjih krepko poprijeli, da bodo svečanosti 18. in 19. decembra, ob 10. obletnici

Iz Ptuja

Mladinska kuhinja v Ptujbo dobila nove prostore

Z januarjem bo začela delovati Mladinska kuhinja v Ptujbo v prostorih bivše gostilne »Pri semiču«. Prostore že preurejujejo. Kuhinja je bila ustanovljena lani na pobudo socialne sekcije Društva prijateljev mladine in deluje v prostorih »Mladice«, ki niso ravno primernejši. V njej se dnevno hrani okrog 116 otrok, predvsem dijakov-potnikov, nato osnovnošolskih otrok in valencev. Tretjina mladih abonentov dobiva hrano brezplačno, drugi pa plačujejo po zmogljivosti (20, 10 ali 5 din obroki). Požrtvolno kuhinjsko osebje se trudi nuditi otrokom s skromnimi sredstvi dobro in izdatno hrano. Na obnem zboru Društva prijateljev mladine je bilo sklenjeno, da se kuhinja preseli v primernejše prostore in razširi. LO mestna občina je v ta namen občila 200.000 din kredita, OLO pa mesečno 50.000 din subvencije. Tako ko mladinska kuhinja v novih prostorih in z izdatno podporo lahko zadovoljila otroke, predvsem pa se bo trudila pritegniti vajece, ki jedo pri svojih mojstrih, katerih jih pri tem večkrat izkorišča. M. R.

... in kaj delajo v mestu

Restavracijo za brezalkoholne pijače v nekdanje prostore lekarnarje

Prva razstava brezalkoholnih pijač, ki je bila v Celju odprta ob 27. nov. ob 6. dec. 1954, je pri številnih obiskovalcih vzbudila precejšnje zanimanje. Na razstavi so predlagali tudi nad 24.000 blokov za poskušanje naravnih pijač. S kakovostjo sadnih sokov in ostalih brezalkoholnih pijač so ljudje bili kolikor toliko zadovoljni, le zastran cen je bilo nekaj ugovorov. Zlasti gre za cene v maloprodaji, to je v gostinskih lokalih. Za borovničev biser je določena nabavna cena 24 din za 2 decilitra, gostinski obrat, pa prodajajo iste steklenice po 35 do 36 dinarjev. V tovarni »CELEJSA-DA« stane 7-decilitrna steklenica borovničevega biserja 79 dinarjev, pri »Ojstrici« pa jih prodajajo po 200 din. Lahko bi se našli nekaj značilnih primerov, ko ponekod sadnih sokov sploh ne prodajajo, ali pa so jih branjci, čeprav jih lahko kupijo zelo blizu. Zato je tembolj upravičena zahteva mnogih Celjanov, zlasti pa žele mladin, da bi na primernem kraju v mestu odprli prihodnje leto posebno restavracijo za brezalkoholne pijače. Taka restavracija bi nedvomno lahko coneje posredovala pijače potrošnikom. Najbolj bi kazalo urediti tako restavracijo v nekdanjih prostorih Mestne lekarnarje, v Predernovi ulici. Omenjeni prostori so zelo primerni, saj so v središču mesta in tudi na najbolj prometni točki. Trenutno je v tem lokalni »Jugoreklam«, ki itak ne sodi semkaj. Odgovorni čimtelji bi morali o tem nekoliko razmisлити.

Sodobna učila za šole

Škopska Okrajna ljudska odbora v Celju je nakladno oddobila 3 milijone dinarjev za nakup najnovejših sodobnih mehaničnih in optičnih učil za nekatera gimnazije in osemletke v celjskem okraju. Kupili so že 10 diaprojektorjev in prav toliko diaskopov. Minuli mesec so v zagrebški tovarni učil naročili nova učila, ki jih bodo šole dobile v uporabi prihodnje leto. Sedaj še sicer ne bodo dostali sodobnih učil za vse, ne pa tudi učil, vendar si bo Svet za prosveto in kulturo pri OLO prizadeval, tudi v prihodnje, da bodo šole dobile učilnih fakih pripomočkov.

Tudi rejništvu posvečajo več skrbi

Pri Svetu za socialno skrbstvo OLO Celje deluje posebna komisija za rejništvo. Njeno delo je predvsem v tem, da skrbi za ogrožene otroke in jim poišče dobre rejnike, rešuje skupno posamezne primere in skrbi za pravilno vzgojo otrok v varstvu.

KOČEVJE

Okrajna zadruga zveze v Kočevju je priredila seminar, ki so se ga udeležili predstavniki in vodniki funkcionarji kmetijskih zadrug na Kozjanskem. Namen seminarja je bil seznaniti deloželjne s gospodarskimi predpisi o zadrugarstvu, katerim bodo morale KZ in njene organizacije prilagoditi svoje poslovanje.

Stari vodovodi, nepokriti vodnjaki - težave Goriške

Prebivalstvu bo treba čimprej zagotoviti zadosti zdrave pitne vode

Goriški okraj je v pogledu zdravstvene prosvete med prebivalstvom v zadnjih letih nekoliko zaostal za splošnim napredkom in je sedaj na enemu zadnjih mest. Splošna higiena si le počasi utira pot v kmečke domove. Temu so krive razne težave, pretežno materialnega značaja, še večkrat pa malomarnost in nerazumevanje posameznikov. Vsem naj bi bila za vzgled znana partizanska vas Renče pri Novi Gorici, kjer so prebivalci na pobudo organizacije SZDL začeli urejati svoje naselje. Koliko pa je vasi, zlasti na Krasu in v Vipavski dolini, ki nimajo uredjenih gnojšč, greznic, stranišč in kanalizacije, čeprav bi marsikje ljudje lahko sami in z majhnimi stroški veliko napravili.

Nedvomno pa je na Goriškem najbolj pereč problem kako zagotoviti prebivalstvu zadosti zdrave pitne vode. Dober je le vodovod »Mrzlek«, ki preskrbuje z vodo Novo in staro Gorico, Pristavo, Rožno dolino in bližnja naselja, Spričo zmeraj večje porabe vode, ki je posledica stalnega naraščanja števila prebivalstva zlasti v Novi Gorici, bo treba misliti na povečanje števila črpalk, da bi lahko zadostili vsem potrebam. Vodovod v Goriških Brdih že daje vodo številnim vases, ostale pa bodo prišle na vrsto prihodnja tri leta.

Precej slabše pa je vodovodno omrežje v ostalih krajih. Vitoščiki vodovod, ki daje vodo številnim vases je že zdavnaj obrabljen. Če bodo tod hoteli imeti zdravo pitno vodo, bo treba popraviti za-

jetja in rezervoar in zamenjati cevi. Slab je tudi Hubeljski vodovod, ki so ga zgradile avstrijske oblasti med prvo svetovno vojno. Bakteriološke raziskave so namreč pokazale, da je voda iz tega vodovoda vsako leto samo nekaj časa primerna za uživanje.

Večina lokalnih in drugih manjših vodovodov je bila zgrajena pred in med prvo svetovno vojno. Sedaj jih je več kot 95 odstotkov neuporabnih, oziroma ne ustrezajo sanitarnim predpisom. V občini Ajdovščina bi bilo treba asanirati vodovod v Stomažih, ki nima rezervoarja in zato vanj prideklo celo gnojnice. Tudi večina od 15 javnih kapnic, v tej občini je brez čistilnih naprav, ali pa filtri že brez desetletij niso bili obnovljeni. Le ena kap-

nica ima črpalko, iz ostalih pa morajo ljudje zajemati vodo z vrči. Pokritih je komaj dobra polovica kapnic. Sedem jih je popolnoma nezavarovanih in lahko vanje nemoteno padajo razni predmeti, ki lahko okužijo vodo. Najbolj nujna bi bila asanacija vodnjakov v Smarju in Hrastju, ki naj bi ju opremili tudi s črpalkami.

V občini Miren pri Novi Gorici imajo še vedno nad 10 javnih vodnjakov, ki so jih zgradili še v drugi polovici 19. in v začetku tega stoletja. Vsi so nezavarovani in ob deževju teče vanje površinska voda. Morda bi kazalo podaljšati odcep vodovoda »Mrzlek« iz Vrtojbe do Mirna in posledje uporabo omenjenih vodnjakov preprežati.

»GRANIČAR«

NOVA STRELSKA DRUŽINA V ŠEMPETRU

Med delavnimi organizacijami v Šempetru pri Gorici je zlasti Zdrženje rezervnih oficirjev. Pred nedavnim so na sestanku med drugim sprejeli sklep, da bodo organizirali strelsko družino. Tako se je že pretekli mesec na ustanovnem obnem zboru zbralo preko 40 ljudi. Strelski družini so dali ime »Graničar«. Preštudirali so pravila družine, so seznanili z dolžnostmi in pravicami članov, sprejeli statut in pravila o delovanju. Določili so vpisnico, članarino in se pogovorili o vsem tekočem delu.

Zanimanje za strelsko družino pa je precejšnje, saj se je vpisalo že več ko 50 članov. Pohvalno je predvsem to, da se zanjo zelo zanimajo mladinke predvojske vzgoje. Odbor ima sicer skrb za nabavo orožja in drugih potrebnih sredstev za streljanje, vendar upa na pomoč Strelsko zveze Slovenije. Člani pa so pripravljali urediti strelsko in vse potrebno.

Nekaj iz Ljutomer

V Ljutomeru so zasvetoile dne 4. t. m. prve neonske luči. Z novimi lučmi so opremili najprej Glavni trg, glavno ulico ter vsa oesna križišča. Ostale ulice bodo opremili z neonskimi lučmi prihodnje leto.

Pred dnevi je bil redni plenum Okrajnega sindikalnega sveta v Ljutomeru. Po referatu vov. Gričarja, sekretarja ZK Ljutomer se je razvila živahna razprava. Sklenjeno je bilo, da bodo zgradili pri nekdanem Vinčarskem domu, ki je sedaj last sindikata, dvorano s približno 200 sedeži. Mnoštvo so razpravljali o strokovni usposobitvi članov sindikata. V ta namen bo organiziral OSO seminarje in predavanja Ljudske univerze. Na teh seminarjih bodo predavali člani Republiškega sindikalnega sveta. Na sestanku so razpravljali tudi o pomenu sindikata v bodočih komunah. Na III. plenumu OSO je bilo sklenjeno, da bodo ustanovili PPD »Svoboda za katero je že sedaj cez 200 prijev.

V Ljutomeremskem okraju so se začele gospodarsko nadaljevalne šole. Okrog 2000 mladincev in mladink se je do sedaj prijavilo v te tečajne. V križevcih pri Ljutomeru je začel delovati tudi angleški tečaj, ob koncu prejšnjega meseca pa šoferski.

Hilite, da bi bila drvarnica kmalu polna

DNEVNE NOVICE

Obvestilo. Članstvo, povabljenec in člani društev veterinarjev, gozdarjev in ekonomistov, ki nameravajo pristopiti k zaključnemu programu kmetijskega tečaja Beke krajine, opazujemo na posebnih motorih vlak, ki ga odpelja iz Ljubljane v nedeljo, 13. decembra ob 8 s postanki v Grosuplju, Trebnjem in Novem mestu. Ker je število mest omejeno, vamuro zainteresirane, da si za potovanje v Crnomelj pravočasno zagotovijo vozovnico. Prijave zbira do sode sekretar Kmetijskega raziskovalnega zavoda, Ljubljana, Haquetova ulica 2 (tel. 31-099). — Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slove-

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za sredo, 8. decembra

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
 5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30 Pregled tiska — 6.35 Pojota Pijaniski ojekt in baritonist Miro Gregorin (Prenos iz Maribora) — 7.10 Jutrarni orkestralni spored — 7.30 Gospodinjinski nasveti — 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Glasbena medigra — 11.15 Soliska ura za višjo stopnjo: a) V steklarni (reportaža); b) Niko Kuret: Kaj nam povejo ljudske uganke (ponovitev) — 11.45 Zbornice pesni jugoslovskih skladateljev — vmes od 12.00-12.15 Kmetijska univerza: Ing. Tone Marolt: O kmetijski tehniki — 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.00 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 13.15 Melodije za razvedrilo — 14.00 Gledališče in filmi — 14.10 V pesmi in plesu po

KONCERTI

Ljubljanski godalni kvartet bo koncertiral v petek, 10. decembra za koncert v Narodni dvorani. Program: »Modri abonma«. Na sporedu sta Zebretov in Dvořakov kvartet op. 59-3, poseben Razumovskemu. Nekaj neaboniranih sedežev je še v prodaji. Cene od 120 din navzdol.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
 Sreda, 8. dec. ob 20: Rostand: »Cyran de Bergerac«. Abonma U.
 Četrtek, 9. dec. ob 20: Goldoni: »Lažnik«. Abonma A.
 Petek, 10. dec. ob 20: Bernard Shaw: »Candida«. Abonma T.
 Sobota, 11. dec. ob 20: Goldoni: »Lažnik«. Izven in za podeljeje.
 Nedelja, 12. dec. ob 20: B. Shaw: »Candida«. Izven in za podeljeje.

OPERA
 Sreda, 8. dec. ob 19.30: Musorgski: »Sorochinski sejma«. Abonma C.
 Četrtek, 9. dec. ob 19.30: Donizetti: »Lucia Lammermoor«. Abonma red F.
 Petek, 10. dec. ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Abonma red Petek popoldanski.
 Sobota, 11. dec. ob 19.30: Donizetti: »Lucia Lammermoor«. Izven in za podeljeje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Gledališka pasaža
 Sreda, 8. dec. ob 20: Mira Mihelič: »Zlata oktober«. Izven.
 Četrtek, 9. dec. ob 20: Norman Krasna: »John v zadregi«. Red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.
 Petek, 10. dec. ob 20: Mira Mihelič: »Zlata oktober«. Abonma LMS.

ALI ZE IMATE TABLICO
 V VII. KOLU TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE?

Sobota, 11. dec. ob 20: Ivan Cankar dr. F. Smerdu: »Martin Kačur«. Izven.
 Nedelja, 12. dec. ob 15: K. Brenkova: »Najlepša roža«. Izven. Premiera. Mladinska predstava.
 ob 20: Norman Krasna: »John v zadregi«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
 Ljubljana, Mestni dom
 Sreda, 8. dec. ob 20: F. Zitek: »Miklova Zala«. Ljudska igra z godbo, petjem in plesom. (Zala — Z. Bevčeva, Almira — B. Rotterjeva).
 Sobota, 11. dec. ob 20: F. Zitek: »Miklova Zala«. Ljudska igra.
 Nedelja, 12. dec. ob 18: Špicar-Pišl: »Naj bo stara ali pa mlada«. Spevigrad. Popoldanska predstava:
 ob 20: F. Zitek: »Miklova Zala«. Ljudska igra.
 Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-880.

Idričani in njih prijatelji v Ljubljani vabjeni v nedeljo, 12. dec. ob 18 v »Cirkolu« na Poljanski cesti za radijski govor o nagrajevanju najboljših dijakov iridske gimnazije in poljičevih in poljičevih udeležbo.

Novost na našem trgu je JELA, kot za kopeli osveto, jača in krepi sičce. Dobi se v drogerijah in parfumerijah.

Poročili so se v Ljubljani: elektroinstalater Stopar Konrad in Kivlita Jovan Marija, finomehanik Čerčan Milan in delavka Selih Stenja, mehanik Tiršek Janez in krojačka pom. Sattler Antonija, strojni tehnik Zagar Janez in ban. uslužbenka primc Ana, mizar Božič Albin in prodajalca Smolnikar Franciška, mlz.

VSA TRETJA TABLICA VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE, KI STANE 50 DIN, ZADENE

Pomoč. Domitrovič Stanislav in delavka Vauplič Ivanka, štud. ekonom. Fajon Bogdan Rudolf in štud. filozof. Zavrj Karolina, delavke Židov Antun in delavka Mihoci Katarina, abs. gozdar. Keli Ivan in ban. uslužb. Por Nada, manipulant PTT Andrejčič Milana in telegrafistka PTT Urnkar Ivana, film. tehnik Vodšek Peter in fotograf. risar Jurjevčič Andreja, veter. pungerčar Vincencij in delavka Ambroz Albin, kinoperar Karlin Stanislav in biaginjčar Koko Jelenka, zdravnik dr. Tepina Edvard in med. tehnik Drašler Ivana.

PREDAVANJA

Zbor vseh rezervnih oficirjev Pododpora Trnovo (bivši teren Kralovo Kolača, del Mirja in Trnovo) v petek, 10. decembra ob 20 v Sredini tehnični šoli, glavni vhod, 11. nadst. — Sestanek bo zvečer v znanstvenih in važnih predavanjem. Udeležba je strogo obvezna za vse rezervne oficirje, ker bo na zboru izpopolnena tudi vojaška evidenca.

— Odbor

Stomatološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva sporoča, da bo sestanek sekcije v soboto, 11. dec. ob 11 z naslednjim dnevnim redom: 1. Prof. dr. Jože Rant in prof. dr. Franc Gielcsnik: Poročilo o kongresu v Bonnu, 2. Dr. Lenart Vjera: Poročilo o kongresu v Zagrebu.

— SZDL serena Miklošič vabi člane na predavanje z diskusijo, ki bo v sredo, dne 9. dec. ob 20 v Domu sindikatov. Predaval bo dr. Stefan Soba, MLO Ljubljana. Predaval bo o dnešnih aktualnih gospodarskih problemih.

Elektrotehniško društvo LES vabi člane in druge zainteresene na predavanje ing. Edwarda Höflerja o temi: »Petdeseti jubilejni kongres med-

Umrlji so v Ljubljani

Skablje Franc, delavec v pokojku. Pogreb bo danes ob 14.30 na Zalah. — Pire Avgusta, gospodinja. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah. — Bratjer Anton, čevljarški mojster v pokojku. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah. — Dolinar Amalija, frizerka. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.

SRBOLEK

PODJETJE ZA ZDRAVSTVENO OSKRBO BEOGRAD SARAJEVSKA 84 obvoščja odjemalce da bo zaradi inventure opravilo v tem letu samo tista naročila, ki jih bo prejelo do 20. t. m.

OSEBNI AVTOMOBIL

šest- do desetsedežni, in TOVORNI AVTOMOBIL za eno do poldrugo tone nosilnosti, v dobrem stanju KUPIMO Ponudbe na upravo »Ljudske pravice« pod številko »2421«

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH TKANIN — SENTA SPREJME

tekstilnega tehnika z najmanj petletno prakso za šefa pripravljalnega oddelka. Plača po tarifnem pravilniku ali po sporazumu. Nastop takoj.

list izdaje časopisno založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana Koprivarjeva ulica 4/III, telefon št. 89-181 — Notranjopolitična — gospodarska rubrika telefon št. 21-613 in kulturna rubrika telefon št. 21-637, Marjorijska ulica 10/II — Uprava: Koprivarjeva ulica 2, telefon 89-181 — Telefon za naročnino in oglase 31-030 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Cekovni račun pri NB 0611-T-19, poštini predal 43 — Tisk tiskarne »Ljudske pravice« — Poština plačana v gotovini — Rokopisni se ne vračajo

Poziv obveznikom predvojaške vzgoje

Na temelju Uredbe o predvojaški vzgoji z dne 29. maja 1948 in Pravilnika za izvajanje te Uredbe z dne 1. oktobra 1949 morajo biti vsi mladinci, rojeni v letu 1933, ki stanujejo ali delajo na področju MLO Ljubljana, vpisani v seznam obveznikov predvojaške vzgoje.

Vpisovanje mladincev bo na Inspektoratu za predvojaško vzgojo Tajništvo za prosveto MLO, Rimska cesta 22, soba 4, vhod z dvorišča, po naslednjem redu:

Mladinci z začetnimi črkami Primka od A do E 14. decembra, od F do K 15. decembra, od L do R 16. decembra in od S do Z 17. dec. 1954.

Vpisovanje bo vsak navedeni dan v času od 8 do 13.

Vpisovanja so oproščeni samo tistaki srednjih in srednjih strokovnih šol. Učenci nižjih strokovnih šol (industrijskih, vajenskih šol) morajo k vpisovanju prinesiti potrdilo o šolanju.

Opozarjamo vsa podjetja, ustanove, obrtnike in družinske poglavarje, ki zaposlujejo mladince-obveznike predvojaške vzgoje, oziroma pri katerih mladinci tega letnika stanujejo, da so odgovorni za pravočasen vpis v smislu tega poziva.

Tajništvo za prosveto MLO Ljubljana

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »TRIGLAV«
 Ameriški barvni film

»LIDIJA BAILEY«

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic in 15 dalje.

KINO »UNION«: Amer. film: »Najboljša leta našega življenja«. Brez tednika. Predstave ob 18, 19 in 21. V glavnih vlogah Frederic March, Myrna Loy, Harold Russell, Virginia Mayo. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Amer. film: »Zanimovana«. Brez tednika. Predstave ob 18, 19 in 20. — V glavnih vlogah Ingrid Bergman in Cary Grant. — Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 15 dalje.

Planinsko društvo Univerza predvaja ob 13 naslednje planinske filme: Naša alpinistika, Reševalci, V borbi s strmino in V soncu višin. Pobriral se bodo samo prostovoljni prispevki. Predstava v Komuni.

KINO »SLOGA«: Franc. film: »Državni sovražnik št. 1«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Fernandel in Zsa-Zsa Gabor. Ob 10 matineja ameriškega filma: »Najboljša leta našega življenja«. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje za popoldanske predstave in od 9—10 za matinejo.

KINO »SOCA«: Avstr. film: »Potepuhi«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. **PTUJ:** Angleški film: »Kruta morje».

V glavnih vlogah Paula Wessely in Paul Hörbiger. — Prodaja vstopnic od 10—11 in od 17 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Sestrična Raheia«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjič.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Samo naša«. Predstavi ob 18 in 20. — **PLAVZ:** Nemški barvni film: »Dežela smehljaja«. Predstavi ob 18 in 20.

KOROSKA BELA: Angleški film: »Berlinska zgodba«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Ameriški barvni film: »Na Rivier«. Predstavi ob 18 in 20. — **DOM:** Angleški film: »Plkova dama«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORŽIČ«: Italijanski film: »Neveste se mudite. Tednik. Danes zadnjič«. Ob 14 ang. film: »Dolina orlovo«. Vstopnica 10 din. Predstave ob 18, 19 in 20. — **SVOBODA:** Ameriški barv. film: »Charleyeva tetka«. Tednik. Predstavi ob 17 in 19.

PTUJ: Angleški film: »Kruta morje».

KINO »ŠIŠKA«
 Angleški film

ČRNI ČLOVEK

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Koteks odkupuje
 svinjske kože I.a
 kg. — 200.—

naši deželi — 15.15 Lahka glasba — 15.30 Soliska ura za nižjo stopnjo: Franjo Čiček: Pošta na Pohorju (ponovitev) — 16.00 Glasbena medigra — 16.10 Utrinki iz literature: Luza Lazarevič: Hajduki in pravem času — 16.30 Zeleli ste — poslušajte! — 17.00 Naši solisti pred mikrofonom — 18.00 Ljudje med seboj — 18.15 Glasbeni mozaič — 18.30 Mednarodna radijska univerza — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 20.00 Ivo Lhotka-Kalinski: Analabet, radijska opera (prva izvedba v Radiu Ljubljana) — 21.00 Plesna glasba — 22.15—23.00 Nočni simfonični koncert.

22.15—23.00 Plesna in zabavna glasba — UKV program.

23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

V VII. KOLU TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE BO IZZREBANIH 32754 DOBITKOV IN PREMLI V SKUPNI VREDNOSTI 32.000.000 DIN

Za šport in lepoto samo
 NARTA
 kozmetični izdelki. — Ne pozabite NARTA.

Vesti iz Kranja

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
 Četrtek, 9. dec. ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Beane«. Izven. Zadnjič.
 Sobota, 11. dec. ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Beane«. Gostovanje v Radovljici. Izven.

DROBNI OGLASI

TRISOBNO STANOVANJE, vila ob morju, v Portorožu, zamenjam za približno enako v Beogradu ali v Ljubljani. Informacije v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 34, pri vrtarju.

OBVEŠČAMO

vse poverjenike Prešemrove družbe

da je vsa naklada letošnjih knjižnih zbirk že razprodana. Zato ni več mogoče sprejemati novih članov. Z razpošiljanjem knjig bomo pričeli prihodnji teden in bomo razpošiljalcev zaključili do 30. t. m.

POVERJENIKI — pohitite z razdeljevanjem knjig, čim jih prejmete. Istočasno z razdeljevanjem knjig obnavljajte članarine in vpisujte nove člane, da pravočasno zagotovimo naklodo zbirk.

Poverjenikom, ki še niso poravnali celotnega zneska za naročene zbirke, ne bomo pošiljali knjig prej, dokler ne poravnajo dolžnega zneska v celoti.

Prešemrova družba

ELEKTRARNA ZAGREB - ZAGORSKA ULICA 1

razpisuje drugo javno pismeno licitacijo

za montažo vrvi-vodnika in barvanje stebrov na 110 kW daljnovodu Zagreb—Karlovac—Oguljin—Tribalj.

Licitacija bo dne 21. decembra 1954 ob 11. uri v Elektrarni Zagreb, Zagorska 1. Predračunska vsota za montažo vrvi-vodnika od Zagreba do Triblja znaša 38.000.000 dinarjev.

Predračunska vsota za barvanje znaša 15.000.000 dinarjev.

Pismene ponudbe v zapečateni kuverti je treba oddati neposredno ali po pošti komisiji za licitacijo pri Elektrarni Zagreb, Zagorska ulica 1.

Ponudbe so lahko ločene, to je posebej za montažo in posebej za barvanje. Pogoji kakor tudi potrebna dokumentacija se lahko dobe v Elektrarni Zagreb, Zagorska ulica 1, vsak delovni dan od 8. do 12. ure v oddelku kapitalne izgradnje.

TRGOVSKO PODJETJE PETROL

LJUBLJANA — CANKARJEVA 5/II.

Obveščamo vse cenjene odjemalce, da bo letna inventura na naših skladiščih, in sicer na skladišču v Zalogu od 13. do vključno 18. decembra t. l., na skladišču v Mariboru in Celju od 13. do vključno 17. decembra t. l.

Na skladiščih v Postojni, Ajdovščini, Ptuj, Dravogradu, Murški Soboti, Kočevju, Novem mestu in Brežicah pa od 13. do vključno 15. decembra t. l.

V zgoraj navedenih dneh blaga na skladiščih ne bomo izdajali. Vse naše črpalke pa bodo redno poslovale. — Iz skladišč v Zalogu, Mariboru, Celju, Ajdovščini bomo dobavljali tekoča goriva z avtocestnimi.

Prosimo vse potrošnike tekočih goriv in maziv, da si pravočasno pred inventuro nabavijo zadostne količine tega blaga.

PETROL — LJUBLJANA

BOJ ČLOVEKA S PRIRODO: OSVAJANJE SEVERNEGA IN JUŽNEGA TEČAJA

Norveška zastava na Južnem tečaju

Amundsen je že v mladih letih mikal Severni, prispel pa je na Južni tečaj

Ne vem, ali sem sploh kdaj stal in tako željno pričakoval, kdaj se bo prikazalo sonce. Če bi zdaj ugotovili, da so bile naše domneve točne, bi v najslabšem primeru dosegli Južni tečaj tako, da bi se ravnali po soncu. Če bi ne mogli opraviti merjenja, bi bilo veliko vprašanje, ali bi lahko, hodeč na slepo, prišli do cilja. Naposled se je sonce prikazalo. Za naš posel ni bilo posebno začudeno, vendar pa je zadostovalo, saj smo se bili že privadili motni dnevni svetlobi.

prozornem zraku, v tej bleščeci belini daleč naokrog. Prekoračili smo bili 88° 23', bili smo bolj južno, kakor katerokoli človeško bitje pred nami. Noben trenutek dolge poti me ni tako prevzel kakor ta.

Nismo pa prestopili te točke, ne da bi čutili globoko spoštovanje do moža, ki je zataknil skupaj s svojimi vrliimi spremljevalci zastavo svoje domovine mnogo bliže cilju, kakor so ga dosegli njegovi predhodniki. Ime

Domnevali smo torej, da stojimo na Južnem tečaju. Seveda smo vsi vedeli, da ne gre za absolutno točko. Natančno sploh ni mogoče ugotoviti točke Južnega tečaja. Približali pa smo se ji bili tako, da nekaj milj od nje ni mnogo pomenilo, vendar pa smo sklenili prehoditi v krogu še prostor okrog taborišča. Določili smo radijus 12,5 mila.

SVEČANOST V LEDENI PUSTINJI

Ustavili smo se in si čestitali. Po pravici smo drug drugega cenili. Približal se je najsvetanejši trenutek naše dolge in naporene poti. Ponos in ginjenost sta odsevala iz petih parov oči, uprtih v zastavo, ki je zavihrala nad Južnim tečajem. Pet od mraza razpokanih rok je dvignilo vihrajočo zastavo in jo prvokrat razvilo na zemljepisnem Južnem tečaju. Tistega trenutka se bomo vsi zmeraj radi spominjali.

SPOROČILO SCOTTU IN VRNITEV

Merjenja so pokazala, da smo na 89° 59' južne širine. S tem smo bili zelo zadovoljni. Sklenili pa smo, da se bomo z vcelik veliki nevarnosti začasno razšli, da bi vsake zase prehodil v krogu prostor v premeru 12,5 milj okrog taborišča ter opravil svoj delež znanstvenega dela. Dne 17. decembra so bila merjenja in raziskave končane. Na Južnem tečaju smo zapustili dobro utrjen šotor z raznimi predmeti, med katerimi je bila tudi norveška zastava, slika Amundsenove ladje »Fram«, pismo norveškemu kralju o doseženem uspehu in kratko sporočilo drugemu raziskovalcu Robertu Scottu, ki ga je Amundsen prehitel in o katerem je, kakor sam piše, mislil, da bo prvi človek, ki bo prispel do samotnega šotora na najjužnejši točki zemlje. Potem pa je odprava odrinila nazaj z Južnega tečaja.

ANGLIJA BO DOBILA jedro »atomske vojske«

Šefi generalštabov so pripravili obširen načrt o reorganizaciji angleških oboroženih sil

Načelniki angleških generalštabov so predložili vladi osnutek reorganizacije angleških oboroženih sil, po katerem bi dobila Velika Britanija jedro nove, »atomske vojske«. Reorganizacija je potrebna predvsem zaradi umika angleških čet s področja Sueškega prekopa in dveh tretjin angleške vojske s Koreje.

Po reorganizaciji bi se skrčil angleški proračun za vojsko za kakih 160 milijonov funtsterlingov. Šefi generalštabov predlagajo tudi znatno zmanjšanje proizvodnje

o. ožja, omejitev dela v ladjedelnicah, ki naj bi gradile odslej manj ladij, pospešitev proizvodnje reaktivnih letal in postopno zamenjavo nekaterih letal s helikopterji. Razen tega predlagajo, naj bi kar najbolj vskladili vse tri rodove vojske.

Vse te spremembe v angleški vojski bi omogočile upostavitve posebnemu letalsko-desantno enoto, ki bi bila zelo gibljiva in oborožena z najmodernejšim orožjem. Ta enota bi bila po načrtih šefov generalštabov del strateške rezerve Velike Britanije in bila bi kot prva oborožena s tako imenovano »atlantsko puško«. To novo vrsto orožja bodo začeli v Angliji kmalu izdelovati v velikih količinah. Anglija bo imela tudi posebna letala tipa »Corporal«, ki jih usmerjajo z radarjem in ki torej ne potrebujejo pilotov. Takšna letala bo dala angleški vojski na razpolago Amerika. Njihov akcijski radijus je zelo velik, leta hitreje od zvoka in lahko nosijo s seboj tudi atomsko orožje.

Vidimo torej, da se mrzlično oboroževanje vzlic lepim besedam o čedalje manjši napetosti in čedalje večjim naporom za okrepitev mira nadaljuje. Velika Britanija bo svoje oborožene sile sicer nekoliko skrčila, zato pa bo dobila nove enote z novimi vrstami mnogo učinkovitejšega orožja, kakor ga imajo zdaj.

DEJSTVA SO POTRDLILA DOMNEVE

Razdrli smo instrumente, sedli na sani in se poglabili v računanje. Napeto smo pričakovali, kaj se bo pokazalo. Kaj nas čaka po tako dolgih pohodih brez orientacije in po takšni snežni puščini? Seštevali smo in odštevili, končno pa smo prišli do rezultata. Vsi smo se presenečeno spogledali. Ugotovili smo namreč, da smo na 88° 16' južne širine, kar se je povsem ujemalo z našimi domnevami.

Ko bi bili primorani nadaljevati pot brez orientacije, bi bili imeli pravico to storiti. Pustili smo knjige in beležke in se po skromnem prizriku spet lotili računov. Tisti dan nas je čakalo še precej dela. Zastavo smo morali ponesti še dalje proti jugu, tja, kamor človeška noga še ni stopila. Pripravili smo bili svinčeno zastavo. Pritrtili smo jo na dve smučarski palici in jo položili na Hansenove sani. Naročil sem mu, naj jo izobesi na saneh, brez ko bomo dosegli 83° 23' južne širine, najjužnejšo točko, do katere je prispel Shackleton.

Zdaj sem bil na vrsti jaz, da bi šel naprej. Zdaj ni bilo več težko držati se smeri. Ravnal sem se po oblakih in vse je šlo gladko. Ne vem več dobro, o čem sem razmišljal. Pogled na antarktično pokrajino me je bil prevzel tako, da sem pozabil na vse okrog sebe. Iz zamišljenosti me je zdramil šele zmagoviti klic, ki so mu takoj sledili še drugi. Obrnil sem se in ostrel.

GLOBOKA GINJENOST

Ne morem opisati občutka, ki me je prevzel tisti hip. Vse sani so se bile ustavile, na prvih pa je zavihrala norveška zastava. Vihrala je tako, da je svila kar šuštelja. Bila je krásna v čistem,

ZA DOBRRO VOLJO

»Rad bi imel zelo mirno, tiho sobo.«

Roald Amundsen

sira Ernesta Shackletona je zapisano z zlatimi črkami v analih antarktičnih odprav.

Zjutraj 14. decembra je bilo vreme zelo lepo, kakor naročeno, da bi prispeli do tečaja. Ne vem za trdno, toda zdi se mi, da smo zdaj prodirali naprej mnogo hitreje kot sicer, in da smo tudi hitreje zapustili šotore. Pot smo nadaljevali v običajnem vrstnem redu. Okrog poldne smo prispeli na 89° 53' in se pripravili, da bi zadnji del prehodili v enem podhodu. Proti poldnevu se je nebo nekoliko pooblačilo, tako da nismo mogli izmeriti višine sonca, ker je le kdaj pa kdaj postajalo skoz oblake.

Naša hoja je bila tisti dan nekoliko drugačna kakor sicer. Smučti so drsele zdaj dobro, zdaj bolj slabo. Hansen je napeto gledal predse. Naročil sem mu bil namreč, naj dobro pregleda prostor pred seboj in zabeleži vse, kar bi bilo količkaj pomembno. Videl pa je samo neskončno ravnilo. Psi so nehali vohati in kazno je bilo, da jih področje okrog zemeljske osi nič več ne zanima.

NA JUŽNEM NAMESTO NA SEVERNEM TEČAJU

Okrog treh popoldne so vozači hkrati zaklicali: »Stojte! Skrbno so pregledali merilne naprave na saneh. Vsi instrumenti so kazali, da smo prebodli zadnji del poti in da smo se približali tečaju. Cilj je bil dosežen. Če bi reknel, da sem bil dosegel svoj življenjski cilj, bi to ne bilo točno. Če naj govorim resnico, moram reči, da ne poznam človeka, ki bi bil tako v diametralno nasprotnem položaju glede na tarčo svojih želja, kakor sem bil jaz tisti hip. Področje okrog Severnega tečaja ali bolje rečeno sam Severni tečaj so me mikala že od mladih nog, zdaj sem se pa znašel na južnem. Tako je bilo postavljeno vse na glavo.

Ellis Island ne bo več strašil

Poročali smo že, da so pristojne ameriške oblasti sklenile opustiti zloglasni kontrolni urad na Ellis Islandu, kjer so slihernega priseljence temeljito pregledali in dolgo zasliševali, preder, so mu dovolili stopiti na ameriška tla. Kontrolni urad so premestili na celino. Noben košček zemlje ni videl toliko prekipevaajočih nad, toliko človeške srce, pa tudi toliko bridkosti in solza, kakor ta štirioglati umetni otoček. Nikjer na svetu se ni ustavljal toliko ljudi najrazličnejših ras in ver, kakor na Ellis Islandu, teh vratih v Novi svet. Iskalski srce in pobegli zločinci, marljivci obrtniki in kmetje, politični begunci, priseljenci iz raznih dežel, Indijci, Črnci, Kitajci in Evropejci so sedeli tu skupaj na dolgih klopih v veliki, menda največji čakalnici na svetu.

Otoček, ki je dobil 1. 1785 ime po taktatem lastniku mesarju Samuelu Ellisu, je konglomerat peska in prsti vseh dežel. Takrat so namreč tovarne ladje puščale tu svoj balast, preden so odpule v newyorško pristanišče. Pozneje je prevzela otoček newyorška mestna občina in ga prodala za 10.000 dolarjev ameriški vladi. Šele leta 1831, ko je število priseljenecv čedalje bolj narasčalo, so določili Ellis Island za nekakšno prednjo stražo ZDA. Prej je bilo dolga leta na njem veliko skladišče smodnika. Prva leta je bil samo nekakšno prehodno taborišče, kjer so oblasti mimogrede pregledovale potne liste. V nekaj minutah so bile vse formalnosti opravljene. Večkrat se je zgodilo, da je šlo v enem dnevu z Ellis Islanda na ameriško celino do 5.000 priseljenecv.

Ze leta 1921, ko so ameriške oblasti omejile priseljevanje, so se zaprla »Zlata vrata« za množice iz vseh delov sveta. Ko pa so McCarranovo zakonodajo pred nekaj leti priseljevanje v ZDA znova in še bolj omejili, je postal Ellis Island strah in groza vseh ljudi, namenjenih s trebuhom za kruhom v deželno dolarja.

Masivno poslopje s štirinaj kolum podobnimi stolpi nasproti kipu Svobode so mnogi stanovalci

Kip Svobode v newyorškem pristanišču

primerjali s Hudičevim otokom, d.ugi pa z rajem na zemlji, Ellis Island je bil ograjen z visoko ograjo iz bodeče žice. Ze to je napravilo na človeka zelo mučen vtis. Vsi prostori v tem poslopju spominjajo na vestno, toda brezdušno upravljano bolnišnico. Zlasti neprijetno se človek počuti v veliki, z belimi ploščicami obloženi čakalnici, pa tudi v dolgih spalnicah in umivalnicah. Noben priseljenec ni bil dolžan delati, toda mnogi so pomagali v kuhinji in pralnici; njihov zaslužek pa je znašal samo 10 centov na uro. Ljudje so radi delali, da so preganjali dolgčas.

Na tujce, ki hočejo priti v Ameriko, pa imajo ameriške oblasti

proti njim še kakršnekoli pomisleke, je odpadla zadnje čase komaj še tretjina internirancev na Ellis Islandu. Dve tretjini pa sta odpadli na deportirance, ki so čakali tu na ladje. Če so zapuščali Ameriko s potniško ladjo »Queen Mary« ali »Queen Elizabeth«, so dobili od taboriščne uprave nove obleke. Manj srečni, potujoči z manjšimi ladjami, pa niso bili deležni tolikšne pozornosti.

V 63-letni zgodovini Ellis Islanda je samo sedem priseljenecv skušalo pobegniti iz taborišča, kar pa se je posrečilo samo enemu. Tu so bili internirani mnogi slavni možje, pa tudi mnogi zločinci.

PRISELJENCEV

MALI LEKSIKON

Kaj se je zgodilo zgodovinsko važnega 18. marca 1871?

V kateri deželi velja obelost za ideal lepote?

Dne 18. marca 1871 je izbruhnila prva proletarska revolucija na svetu. Tistega dne je zmaganla Pariška komuna. Delavski razred Pariza je skupaj z ostalimi delovnimi množicami prevzel oblast in sestavil vlado. Med 85 člani vlade je bila dober tretjina delavcev. Upravičeno je bilo novo vrsto državnih uradnikov, ki vili so državo novega tipa, ki je uveljavila v dveh mesecih svojega delovanja več revolucijskih ukrepov. Toda Kacionarnih ukrepov. Toda živimuni ni bilo sojeno dolgo življenje. Dne 21. maja 1871 so versajske čete vikorakale v Parizu in krvavo obratovale z udeleženci in branilci Komune. To je bil žalosten konec najsvetlejši strani v zgodovini francoskega proletariata. Lenin je pisal o Pariški komuni med drugim: »Vzlic svojim napakam je Komuna največji vzor najvedgeja gibanja proletariata 19. stoletja. Naj bodo njegove žrtev še tako velike, odpujlene so z njenim pomenu za splošni proletariatski boj. Komuna je sprožila socialistično gibanje v Evropi in pokazala moč državljanske vojne, razpršila patriotične utvare in ubila navajno vero v splošne nacionalne težnje meščanstva. Komuna je naučila francoski proletariatski, kako se je treba konkretno lotevati nalog socialistične revolucije.«

Pri nekaterih narodih v Srednji Africi in na otokih Polinezi je delobost poseben privlačil in debelst smejljavih saviljev in debelst vseh ljudi, mo prglavjarji plemen vzhodne Afrike. Delobost žensk velja pri teh narodih za ideal lepote. To uživajo na pr. v južnem delu Nubije dekleta dva ali tri mesece pred poroko posebno vrsto hrane, da se močno arede in dosežejo višek lepote.

Hotel Šangaj

ROMAN VICKI BAUM

Tako se je zgodilo, da je zdravnik operiral bolnika, ne da bi ga spoznal. Šele drugi večer, ko je pregledoval bolnike in prišel tudi mimo postelje tega operiranca, je spoznal, da je operiral Heinricha Plankeja, svojega bivšega feldvebla. Zdaj je bil bolnik oslabelel, zelen od učinka narkoze in zaskrbljen. Hipoma je spet stal pred obema čas umika, tovarništva, skupne nevarnosti, in za hip sta bila oba spet v drugem svetu, v moškem svetu vojne, o katerem niso ljudje doma ničesar razumeli. Plankeja so prenesli iz dvorane v sobo, kjer je ležal samo en bolnik. Doktor Hain je osebnost bdel nad njegovim okrevanjem in svojega feldvebla je kmalu spet spravil na noge. »Počutim se bolje kakor nov,« je dejal Berlincan, čigar dobrodošli tujenji obraz je kmalu spet dobil barvo. Bil je bolniško zavarovan; kot delavec nove tovarne avtomobilskih plaščev je bil pod zaščito novega zakona o socialnem zavarovanju. To je bil eden novih zakonov, ki so povzročili velik nemir. Podjetniki, ki so morali plačevati mesečne prispevke, pa naj so bili njihovi uslužbenci bolni ali ne, so pritoževali, češ da so bremena prevelika. Se bolj so se pritoževali uslužbenci, ki so jim odtegovali nekaj odstotkov tedenske plače. Najbolj pa so se pritoževali bolniki, ki so bili trdno ipreprečani, da se zdravnik ne

potrudijo z njimi tako kakor z drugimi in da jih puste kratko malo iz zlobe umrati.

Se zmeraj, pet let po sklenitvi miru, je bila Nemčija ko da se zvija v krčih. Inflacija fantastičnega obsega je razvrednotila denar tako, da je padala njegova vrednost od dne do dne. Pfenške vrednosti so plačevali ljudje z milijardnimi bankovci. Sopirilo se je novo, smešno bogastvo brez tradicije, vsem ko je staro meščanstvo trpelo pomanjkanje vsega, živila, premoga, toplote, stanovanjskega prostora in spoštovanja. Dokler niso naposled priskočili bolni deželci na pomoč prejšnji sovražniki in ji s politikom razumevanja vrnili boljše čase. In da se godi Nemčiji bolje, je opazil človek predvsem na razcvetu umetnosti, kajti glasba, knjige in dobro gledališče so v Nemčiji važnejši od kruha. V Berlinu so zapihale svobodne sapice in skoraj bi bil človek misliti, da bo pognala iz krvavega vojnega gnoja prava demokracija.

Tod prav v tistem času dozdevnega poleta je nastala nova težava: deželci je bila premajhna, preporna ljudi, ki so delali in proizvajali več, kakor je bilo potrebno. Velike tovarne, dolžne plačevati tarife, ki so jim jih predpisal sindikati, so jele odpuščati delavce. Industrija je bila proti vladi in se je veselila, da lahko dela težave.

»Mene so pognali na cesto,« je sporočil Planke istočasno s svojim okrevanjem. »Brezposeln! Ta je za dobra!«

Tako se je zgodilo, da je postal Planke šofer pri Hainovih. Z ženo in otrokom je stanoval v šoferskem stanovanju, in v prostem času je delal na vrtu. Kurt, njegov sin, je bil tri leta starejši od Rolanda, čokati fant velikih rok in živahnih oči. Zdravnik je na vse načine pospeševal prijateljstvo med fantoma in često zadovoljno nasmejan poslušal pri oknu, če ju je bilo slišati, kako sta divjala po vrtu.

Neko sredo zvečer v juliju, ko so pri odprtih vratih muzi-

cirali in ko je vel s terase v sobo topel zrak zvezdne noči, je Max Lilien opazil mladega Plankeja, ki mu je bilo takrat trinajst let, kako čepi skrit v senci bukve in z napetim obrazom in krčevito sklenjenimi rokami prisluškuje glasbi. Bil je drugi stavek Schubertovega kvarteta v D-molu. »Kdo pa je ta fant?« je vprašal državni tajnik. Kazno je, da je kar pljan od glasbe.

»To je samo Kurt,« je odgovorila Irena in zaprla vrtna vrata. Toda Lilien si je hotel ogledati fanta поблиže.

Med naslednjim stavkom kvarteta se je splazil iz sobe in počenil k fantu na travo. Čez nekaj časa je ogovoril v zadregi smešen ljajočega se fanta. Tedaj se je pokazalo, da goji šoferjev sin, sin feldvebla Plankeja, samo ene sanje in eno misel, in sicer, da bi postal glasbenik. Lilien je potisnil fanta, ki je od zadregi malone jokal, v glasbeno sobo, ga predstavil glasbenikom in gostom in ga med ploho vprašanij in prijaznim smehom posadil h klavirju, da bi nekaj zaigral. Bila je kopija neke gramofonske plošče, ki jo je Roland Kurtu na njegovo prošnjo zmeraj znova navijal: preljudni in fuge v Es-molu iz Bachovega »Welttemperiertes Klaviers«, ki ga je igral D'Albert.

V veliko zabavo so gostje poslušali to čudovito produkcijo. polno napak in nerazumevanja, polno trdot, napačnih tonov in popačenih ritmov, vzlic temu pa presenetljivo, navno in prisrčno Kurt, z rdečimi, štrlečimi ušesi, je bil menda že zdavnaj pozabil na svoje poslušalce, tako zatopljen je bil v igranje. Ko je nehal in ko so mu vsi smeje ploskali, se je ustrašil ko lunatik. Mati ga je pozneje oštela in se opravičila Ireni. Toda zdravnik in Lilien sta medtem vzela Kurtovo usodo v svoje roke in po nekaj izpitnih in poskusil je prisel v državno visoko šolo za glasbo kot učencu slovečega profesorja Boskowitza. Profesor je bil čudak orjaškega nusu in slonovih ušes, s katerimi je ujel tudi najmanjše nianse voha z ušesi, je dejal o njem Roland